

Виховання особистості в колективі є втіленням певних закономірностей розвитку суспільства. Лише в колективних взаєминах створюються умови для соціально-психічного розвитку особистості. Тому основою в системі роботи класного керівника з регулювання та коригування міжособистісних стосунків в учнівському колективі є невпинна діяльність зі створення виховного колективу.

Міжособистісні стосунки в учнівському колективі — це взаємозв'язки між учнями групи, що об'єктивно проявляються в характері, способах взаємних впливів і реалізуються в процесі сумісної діяльності і спілкування.

Характерною ознакою міжособистісних стосунків є їх емоційне забарвлення.

Міжособистісні стосунки в учнівській групі є системою «людина – людина» у всій багатоаспектній динаміці її функціонування, в якій виділяються три основні контексти:

- ✓ пізнавальні стосунки – інший як предмет пізнання;
- ✓ емоційні стосунки – інший як предмет симпатії;
- ✓ практичні стосунки – інший як предмет дії.

Насамперед розглянули сторони конфліктів. Це – учасники навчально-виховного процесу; учні, батьки учнів та особи, які їх замінюють, члени педагогічного колективу. З огляду на сучасні соціально-економічні умови детальніше зупинилися на конфліктах «учні-педагоги» та «педагоги-батьки учнів».

В сучасному законодавстві, на зразок надзвичайно розвинутої юриспруденції країн заходу, запроваджено ряд законодавчих актів, що регламентують відносини в системі «дитина – дорослий» відповідно до міжнародних норм. Особливо це стосується дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Ще одним аспектом, врахування якого, безперечно, надзвичайно важливе при розгляді питання превенції конфліктних ситуацій, є інфантилізація підростаючого покоління.

На процеси виникнення конфліктів починають впливати такі фактори групової ідентичності, як гендерні, етнічні, релігійні, соціальний статус, тип культури та інше.

Виступаючі відмітили, що змінюються традиційні підходи до навчально – виховного процесу. В останні роки в Україні набув популярності інноваційний компетентісний підхід. Це новий напрям у педагогіці , який розглядається міжнародними організаціями ЮНЕСКО, ЮНІСЕФ, Радою Європи та ін., широко використовується в усіх європейських країнах.

Саме тому у виховній роботі все більше робиться акцент на використання форм і методів, які актуалізують або ж формують досвід, розвивають практичні навички, а не лише інформують, дають знання.

Загальновідомо, що одним із таких методів роботи є тренінгові методи.

Основними формами виховної роботи, яка проводиться з учнями є:

- ✓ інформаційно-масові;
- ✓ діяльнісно-практичні групові (екскурсії, походи);
- ✓ інтеративні (КВК, гуртки, клуби);
- ✓ діалогічні (бесіди, спілкування);
- ✓ індивідуальні (індивідуальна робота);
- ✓ наочні (музеї, книжкові виставки).

Центром виховної роботи була і є група.

Діагностичні дослідження показали, що найважливішим мотивом відвідування ліцею для більшості учнів є бажання спілкуватися з однолітками, брати участь у заходах, які проводяться після уроків, тобто для учня цінність позаурочної діяльності є достатньо великою, бо саме вона:

- ✓ розвиває дружні відносини у колективі групи;
- ✓ допомагає учням у їх розвитку та самореалізації.

Практичні рекомендації класному керівнику та вихователю:

- ✓ вивчення соціально-психологічного клімату в колективі (діагностування);
- ✓ доручення учням організації спільних заходів та спільного дозвілля;
- ✓ організація проведення інтегрованих та бінарних уроків, що сприятиме підвищенню ефективності взаємодії в учнівському колективі;
- ✓ знаходження з учнями спільної мови, цікавитися їхніми проблемами;
- ✓ висування перспектив, зацікавлення й об'єднання учнів;
- ✓ організація виховуючої і розвиваючої діяльності учнів;
- ✓ розвивання пізнавальної активності, підвищення рівня знань.

Стимулювання і коригування позаурочної пізнавальної діяльності учнів:

- ✓ зміцнення трудової, навчальної і громадської дисципліни. Застосування педагогічно-доцільних форм і методів виховання дисципліни, роз'яснення норм і правил поведінки, застосування методів стимулювання і корекції поведінки, виховання культури поведінки, сприяння поліпшення правової освіти;
- ✓ складати план роботи, визначати систему конкретних виховних справ та засобів впливу на учнів і колектив;
- ✓ грамотно керувати діяльністю учнів, готувати їх до самоврядування, розширювати функції самоврядування, рекомендувати суспільно значущі й цікаві КТС;
- ✓ пропагувати знання про шкідливість алкоголізму, куріння, наркоманії, токсикоманії для організму людини, сім'ї, суспільства, включати в діяльність групи і ліцею учнів, яких важко виховувати, розвивати гуманні почуття учнів, створювати в колективі атмосферу доброзичливості, формувати громадську думку про негативні якості та вчинки учнів, поширювати нові традиції, формувати потребу в здоровому способі життя;
- ✓ надавати допомогу батькам у сімейному вихованні, підвищувати педагогічну культуру батьків, організовувати педагогічні практикуми і

педагогічний всеобуч батьків, вивчати умови виховання дітей у сім'ї, відвідувати дітей дома, організовувати сучасні форми роботи з батьками;

- ✓ виробляти єдині педагогічні вимоги до учнів, діагностувати виховний процес, проводити "малі педради" за участю учнів, вивчати вікові та індивідуальні особливості учнів, рівні їх вихованості, залучати учнів у гуртки, клуби, секції тощо, організовувати дозвілля учнів, залучати батьків до виховної роботи;
- ✓ розширення знань про формування міжособистісних взаємин;
- ✓ проведення виховних бесід із зазначеної тематики;
- ✓ включення у спільну діяльність із одногрупниками (колективні справи; позаурочні заходи та інформування учнів про правила, норми взаємин (лекторії, диспути); т.д.);
- ✓ надання можливості учням вносити пропозиції, виявляти ініціативу, активність, творчість (розвиток учнівського самоврядування);
- ✓ організація справ, орієнтованих на спілкування, контакти, взаємодію;
- ✓ діяльнісний підхід до організації виховних справ;
- ✓ сприяння формуванню емоційно-мотиваційного ставлення учнів до справ, які проводяться;
- ✓ організація позанавчальних справ, які сприяють задоволенню потреби учнів у міжособистісній взаємодії.